

Hummerfisket

är ett bland de indrägtigaste fisken i Bohusläns norra skärgård, om icke för den mängd som fångas, likväl i anseende till redskapens ringa dyrhet och den obetydliga tid dess skötsel medtager. Detta fiske skulle wisseligen blifwa ännu mer lönande, om förbudstiden för Hummerns fångande utsträcktes från d. 1 Juni; ty utom det att Hummerns fortplantningstid inträffar i samma månad, betalas han, denna årstid, alltid mindre, emedan han, under sommarvärmen, swårligen kan hållas wid lif under en längre transport. Det wore således mycket förmånligare att spara den under denna månad, då man derigenom wunne twenne fördelar: först att Hummern förökade sig i antal och för det andra att han steg i pris. Dessutom borde fiskaren wara så om-tänksam för framtiden att han icke fångade eller utböd till salu någon Hummer, som understeg det mått, som Engelsmännen aflemnad wid uppköpsställena och hwilket swarar emot $8\frac{3}{8}$ svensk werktum, ty att försälja en Hummer af netto 8 tum för halfwa wärdet, är en, i flere afseenden, stor misshushallning. Denna sistnämnda omständighet lærer wäl swårligen, utan ett strängt förbud och noga tillsyn, kunna afskaffas, emedan fiskaren behöfwer hwarje styfwer han förtjenar och Engelsmännen, som wanligen uppköpa Hummern i denna skärgård, hellre emottager små än stora Humrar, emedan de förstnämnda mindre omkomma under transporten.

Hummern (*Astacus marinus*) är till utseendet allt för wäl känd, för att behöfwa beskrifwas. Han hör till den ordning af Skorpdjuren, som hafwa 10 fötter och lång stjert. Hafwet är dess enda uppehållsort; i sött watten förekommer han aldrig. Mer och mindre talrik träffas han, så wäl kring Brittiska öarna och Franska kusten, som utåt Skandinaviens westra kust från Sundet till Lofudden der han likväl räknas till den största sällsynthet. Westfjorden i Norrige torde böra anses wara dess nordliga gräns. Wid ön Trænen fiskas wäl ännu Hummer, men likväl i ganska ringa mängd. Talrikast synes han förekomma i norra delen af Bohus läns skärgård. Hummerns storlek är mycket föränderlig och sällan förekommer någon nu af betydlig storlek, utom de få, som fångas på Backor på mycket djupt watten. En ibland de största som blifwit fångade i Bohus läns skärgård, hade en längd från näbbens spets till stjertfenans af 15 werktum. Ibland den, som fångas wid Bohuslänska kusten, förekommer högst sällan någon, som understiger 5 tum, ty äro de mindre tränga de sig med lätthet genom kupans maskor ehuru små de i sednare åren blifwit bundna. Hummern wistas, större delen af året, på 2 till 20 famnars djup och alltid på berg- eller stenbotten, sällan på sand eller lera. De egenteliga wintermånaderna har han

nedgått på sådant djup att han denna tid icke kan fiskas. Fiskarena påstå enstämmigt att Hummern tillbringar vintern inbäddad i lera på hafsbotten, och grundar detta påstående på den erfarenheten, att de första Humrar, som fångas om våren, alltid äro mer och mindre öfwerdragna med lera. Att Hummern gräfwär hål i bottnen under någon tid, och der gömmer sig, är wäl icke otroligt, i synnerhet som andra af samma ordning med säkerhet göra det; men att Hummern om våren synes lerig, kan lika wäl härleda sig deraf, att han under sin wandring från djupet till kusten måste passera Kattegat, hwars botten, några grunder undantagne, utgöras hufwudsakligen af blöt lera der han swåriligen kan undgå att smeta ned sig. I slutet af April eller början af Maj, börjar han, som det heter, att "**krypa**", och närmar sig då stränderna, från hwilka han åter mot hösten, i September, drager sig åt djupet så att han i medlet eller slutet af November, sällan träffas på grundare watten än 20 famnar. Parningen eller leken, föregår i April, ungefär wid den tiden, då han söker stränderna eller grundare watten, och han anses wara fullt aflingsför då han uppnått en längd af omkring 7 tum. Af den anledning att nästan alla årstider, utom under wintren, någon enda Hummer kan fångas, som har rom, har man dragit den origtiga slutsats att Hummern icke skulle hafwa någon bestämd äggläggnings- eller rättare kläckningstid, utan att han förökade sig hela året igenom och att följaktligen ingen tid finnes, då han borde skonas. Denna förmodan är så mycket mer ogrundad, som det synes ganska sannolikt att de ungar, som framkomma på andra årstider än sommaren, icke kunna blifwa wid lif. Tiden, då ungarna kläckas, inträffar allmänast i Juni månad. Honan är mycket afwelsam och man har hos henne räknat från 12 till 20,000 ägg. Äggen, då de äro färdige att kläckas, släppa den fina tråd, med hwilken de äro fästade under honans stjert, och spricka wanligen strax sedan de lossnat. Den nyfödda ungen har något öfwer $\frac{1}{4}$ tums längd, en bred kropp och smal stjert. Den kan då allsintet gå, men simmar särdeles snällt och håller sig i wattenytan eller högst en famn derunder. Om ynglets tillwäxt äga wi inga säkra underrättelser och att Hummern skall uppnå en ålder af 12-16 år, är endast en gissning.

Hummern är en storätare, som föder sig till en del af växter; men hufwudsakligen af smärre djur och döda kroppar. Fisk är en bland dess läckerheter, hwarföre denna ock wid hummerfångst blir nyttjad till agn. Natten är egentligen den tid, på hwilken han söker sin föda. Om dagen ligger han merendels dold i bergrefwor och under stenar. I Augusti månad ömsar Hummern skal. Han kan under skalömsningstiden icke söka någon föda och fångas derföre under denna tiden sällan

om det ock wore tillåtet. Medan det nya skalet hårdnar, som sker efter 4-5 dagar, ligger han dold i hål. Honan säges icke ömsa skal under den tiden hon lägger ägg. En annan märkvärdighet hos Hummern, bör icke lemnas oanmärkt, den nemligen, att om en klo eller ett ben afbrytes, uppväxer ett annat ur såret, hwilken lem likwäl alltid blir mindre än den förlorade och icke sällan wanskapad.

Hummerns rörelser i watten äro sena då han kryper, med hufwudet framåt; men blir han skrämmd, skjuter han baklänges, med pilens fart, hela 12-14 famnar och döljer sig då wanligen i något hål. Att han är rädd för buller, kanonskott, åskdunder m. m. är ganska troligt; men att han, wid dylika tillfällen, skall, i förskräckelsen bortkasta en klo är deremot mindre troligt; men att han, då man söker fasthålla honom i en lemm, afbryter den och flyr, är troligt, i synnerhet som andra skorpdjur hafwa samma sed.

I fordna tider, då Hummer fanns i öfwerflöd, fiskades han med **Tång** och **Krok**, hwilket fiske nu då han är så fåtalig, skulle wara föga lönande och brukas derföre icke. På några orter lærer han äfwen hafwa blifwit fiskad med **Garn**; men då härwid intet agn kan nyttjas och Hummern är swår att lossa ur garnet utan att sönderbrytas och derigenom förlora i värde, synes detta fisksätt icke wara att rekommendera.

Det fisksätt, som nu allmänt brukas med så kallade **Kupor** (N:o 52) eller **Tinor**, är wisserligen det ändamålsenligaste. Wid Dessa är likwäl en och annan förändring nödig hwilken wid redskapsbeskrifningen, skall uppgifwas.

Hummertinorna böra utläggas på bergbotten, på det sättet, att ett snöre fästes på öfra sidan, på midten af tinan, så långt att det räcker öfwer wattenytan då tinan tagit botten. I denna ända fästes en wakare, wanligen endast en käppstump, som utwisar stället der tinan ligger. Sedan förut en sten är bunden wid hwarje ända af densamma, på dess undra sida, och agnet är hängdt i midten, nedsänkes den. Sänkstenarna böra wara så stora att icke kupan af storm lätt uppryckes från botten och går förlorad. Hwarje afton bör kupan utsättas och upptagas morgonen derpå, ty endast om natten söker hummern föda. Att, som nu sker, utsätta kupan när tillfälle gifwes och icke se till den förr än man får tid eller förmodar att agnet är förtärdt eller ock dagen nalkas, då uppköparen wäntas, är i flere fall skadligt. Då kupan står länge, kan den fångade Hummern lätt förlora en klo och med detsamma halfwa wärdet. Dessutom kan en, under tiden uppkommen storm, lätt, som äfwen ofta sker, bortföra eller sönderslå kupan.

Den fångade Hummern blir, sedan klorna äro bundna, tjudrad på det sättet att ett fint snöre slås om stjerten, hwilket med andra ändan fästes i stranden der

Hummern släppes. På samma snöre kunna flere Humrar tjudras, endast de icke bindas så nära tillsammans att de räcka hwarandra.

Det mesta af den Hummer, som fångas i Bohusläns skärgård, uppköpes af Engelsmän; något saltas äfwen och föryttras i Stockholm; den minsta delen säljes i nästgränsande städer eller på landsbygden, för att förtäras färsk.

Hummerns kött räknas bland läckerheter; huru helsosamt det är blir likwäl en annan fråga.